

SAVUNMA ve HAVACILIK SANAYİİ İMALATÇILAR DERNEĞİ

Turan Güneş Bulvarı 100 / 18 06550 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 426 2255 • Faks: (0312) 426 2256 • sasad@sasad.org.tr • www.sasad.org.tr

Yabancı Para / TL İlişkisindeki Son Gelişmelerin Sektör Oyuncularına Etkisi

Sektör Ortak Görüş Notu

17 Eylül 2018

SaSaD Hakkında :

Savunma Sanayii İmalatçılar Derneği; Milli Savunma Bakanlığı'nın desteği ve yönlendirmesi ile 1990 yılında Savunma Sektöründe İmalatçı olarak faaliyet gösteren 12 sanayici tarafından kuruldu. Kuruluş amacı; sektörde faaliyette bulunan imalatçıları, yurt içi ve dışında temsil etmek, onların gelişimine güçlenmesine ve rekabet yeteneklerine katkıda bulunacak çalışmalar yapmak olarak tanımlanmıştır. 2012 yılında sivil havacılık ve uzay alanındaki üreticileri de bünyesine alarak SAVUNMA VE HAVACILIK SANAYİİ İMALATÇILAR DERNEĞİ adını almıştır. Bugün 193 üyesi bulunmakta olup, temsil ettiği sektör 6.7 milyar dolar satış geliri, 1.7 milyar dolar ihracatı olan ve doğrudan 44.000 kişinin istihdam edildiği Kara, Hava, Deniz ve UAV Platformları, Silah - Mühimmat, Roket - Füze, C4ISR, Eğitim - Simülasyon, Savaş Destek ve Servis, Kimyasal - Biyolojik - Radyolojik silahlar konularında yüksek teknolojinin üretildiği bir faaliyet alanıdır.

GİRİŞ :

Döviz Piyasalarında özellikle yılın ikinci yarısından itibaren beklenmedik gelişmeler yaşanmaya başlamış ve TL yabancı para birimleri karşısında özellikle ABD Doları ve Euro karşısında değer kaybetmeye başlamıştır.

Bu gelişme savunma ve havacılık sektöründe faaliyet gösteren oyuncular üzerinde ciddi etkileşim oluşturmaya başlamıştır.

SAVUNMA ve HAVACILIK SANAYİİ İMALATÇILAR DERNEĞİ

Turan Güneş Bulvarı 100 / 18 06550 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 426 2255 • Faks: (0312) 426 2256 • sasad@sasad.org.tr • www.sasad.org.tr

1- Tespitler :

Bu gelişmelerin ekonomi ve oyuncular üzerinde olumsuz etkilerini önlemek üzere T.C Merkez Bankası ve Cumhurbaşkanlığı ile Bakanlıklar tarafından bir dizi önleme alınmaya başlanmıştır.

Bu kapsamda;

1.1- Merkez Bankası Para Piyasa Kurulu kararları ile faizleri arttırıcı önlemler almıştır. Son yapılan düzenleme ile baz puan 625 arttırılarak faiz oranı %24.5'e yükselmiştir.

1.2- Merkez Bankası tarafından faiz oranlarının yükseltilmesi ile diğer bankalar kredi faizlerini benzer şekilde arttırmışlardır.

1.3- Cumhurbaşkanlığı tarafından yayınlanan kanun hükmünde kararname ile yeni imzalanacak iş sözleşmeleri ile yürürlükteki sözleşmelerin TL olarak düzenlenmesi öngörülmüştür.

1.4- Savunma Sanayi Başkanlığı mevcut sözleşmelerin TL olarak düzenlenmesi çalışmalarını başlatmış ve yeni sözleşmelerin TL olarak imzalanacağını deklere etmiştir.

1.5- Sektöre yeni oyuncu girişi devam etmekte, özellikle bazı alt sektörlerdeki oyuncu fazlalığının sürdürülebilirlik açısından sorun yaratacağı değerlendirilmektedir.

2- Etki Değerlendirmesi ve Öneriler :

2.1- Faiz oranlarının yükselmesi ile işletme sermayesi sıkıntısı çeken oyuncuların kullandıkları/ kullanacakları kredi maliyetleri ve dolayısı ile ürün ve hizmet maliyetleri artmıştır. Dolayısıyla, sabit fiyatlı sözleşmelerinde zarar edecek bir durumla karşı karşıya kalınmıştır/kalınmaktadır.

Yürürlükteki sözleşmelerdeki ödeme planının, kredi ihtiyacına gerek kalmayacak şekilde, avans ve aşamalı ödeme (milestone payment) ile dengeleyecek şekilde düzenlenmesi

2.2- Yeni sözleşmelerin TL bazında imzalanması ile ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi sonucu özellikle yıllara sari (3 yıldan uzun süreli) sözleşmelerde gelecek öngörüsü yapmada sorun yaşanmasına neden olacaktır. Bu ya şişmiş fiyat veya zararlarla sonuçlanacak öngörü yapılması sonucunu getirecektir.

Sözleşmelerin sabit fiyat, eskalasyona tabi şekilde düzenlenmesi

2.3- Yürürlükteki ve yeni imzalanacak sözleşmelerin ithal kalemlerinin de TL olarak belirlenmesi, ithal kalemlerdeki TL/yabancı para paritesindeki değişimlerin yükünün yüklenici tarafından taşınması anlamına gelecektir. Bu yüklenicinin yüksek öngörü ile

SAVUNMA ve HAVACILIK SANAYİİ İMALATÇILAR DERNEĞİ

Turan Güneş Bulvarı 100 / 18 06550 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 426 2255 • Faks: (0312) 426 2256 • sasad@sasad.org.tr • www.sasad.org.tr

fiyat oluşturması ve/veya yükümlülüklerini yerine getirememesi sonucunu doğuracaktır. Yükümlülüklerin yerine getirilmesinde gecikmeler yaşanması ve sonuç olarak cezai durumlarla karşılaşılması kaçınılmaz olacaktır.

Sözleşmelerin düzenlenmesinde ithal kalemlerin yabancı para cinsinden yurt içi faaliyet kalemlerinin TL olarak düzenlenmesi ve ödemelerin bu esasa uygun olarak TL ve yabancı para cinsinden yapılması

Cezai durumlarla karşılaşıldığında makul, taraflarca kabul edilebilir cezasız süre uzatımları uygulanması

2.4- Sözleşmeler kapsamında yapılan ve kredi ile alınan yatırım araçlarının (Tezgah, Özel Ekipman v.b) geri ödeme maliyetleri yükselmiş veya yeni yatırım yapmak için tanımlanan kaynak yetersiz kalmış bulunmaktadır.

Sözleşmelerde bu kayıpları kompanse edecek düzenlemeler yapılması

2.5- Ekonomide yaşanan/yaşanacak bu ve benzeri ciddi ekonomik krizlerin sözleşmelerdeki mücbir sebebler arasında yer almaması, yüklenicinin mağdur olmasına neden olabilmektedir.

Sözleşme Mücbir Sebebler Maddesinin bu şekilde düzenlenmesi

2.6- Sektöre yeni oyuncuların belirli alt sektörlerde girmesinin, mevcut oyuncuların haksız bir rekabet ile karşılaşması ve kazandıkları yetenek ve yetkinlikleri sürdürmesi konusunda ciddi sorunlar yaratabileceği değerlendiriliyor.

Sektör oyuncu envanteri ve profilinin tanımlanması, oyuncu sayısının yüksek olduğu alt sektörlerle (örneğin deniz platformları, kara platformları v.b) yeni oyuncu girişinin disipline edilmesi